

KONSPEKT LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE V

ZAPAL ŚWIECZKĘ POKOJU

na podstawie bajki "Urodziny w
Donbasie"
SDG 16,
Pokój i Sprawiedliwość

Czas realizacji: 2 godziny lekcyjne

AUTOR: URSZULA WYKURZ
NAUCZYCIEL JĘZYKA
POLSKIEGO W SZKOLE
PODSTAWOWEJ
IM. ŚW. FRANCISZKA Z
ASYŻU W POSKWITOWIE

URSZULA WYKURZ

MATERIAŁY DO REALIZACJI PROJEKTU „PODARUNEK DLA ZIEMI”

KONSPEKT LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO W KLASIE V

Temat: ZAPAL ŚWIECZKĘ POKOJU

czas realizacji: 2 godziny lekcyjne

Cele z podstawy programowej¹:

Kształcenie literackie i kulturowe. Uczeń:

- rozpoznaje czytany utwór jako bajkę (I.1.3)
- opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń i rozumie ich wzajemną zależność (I.1.7)
- określa tematykę oraz problematykę utworu (I.1.12)
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst (I.1.14)
- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach (I.1.19)
- wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera (I.1.20)
- redaguje list otwarty (III.2.1)
- gromadzi wiadomości, selekcjonuje informacje (IV.3)

Cel dydaktyczny dla nauczyciela:

- uczeń na podstawie tekstu kultury formułuje wnioski dotyczące bezpieczeństwa ludzi i narodów,
- uczeń na podstawie tekstu kultury formułuje wniosek, iż wojna jest złem.

Cel dla ucznia:

- Przeczytam bajkę *Urodziny w Donbasie* i dowiem się, jak wyglądało życie Pieti.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.

- Dowiem się, czym jest konflikt zbrojny, kiedy obchodzimy Światowy Dzień Pokoju.

Metody i formy pracy:

- praca z tekstem,
- burza mózgów,
- praca indywidualna,
- praca grupowa.

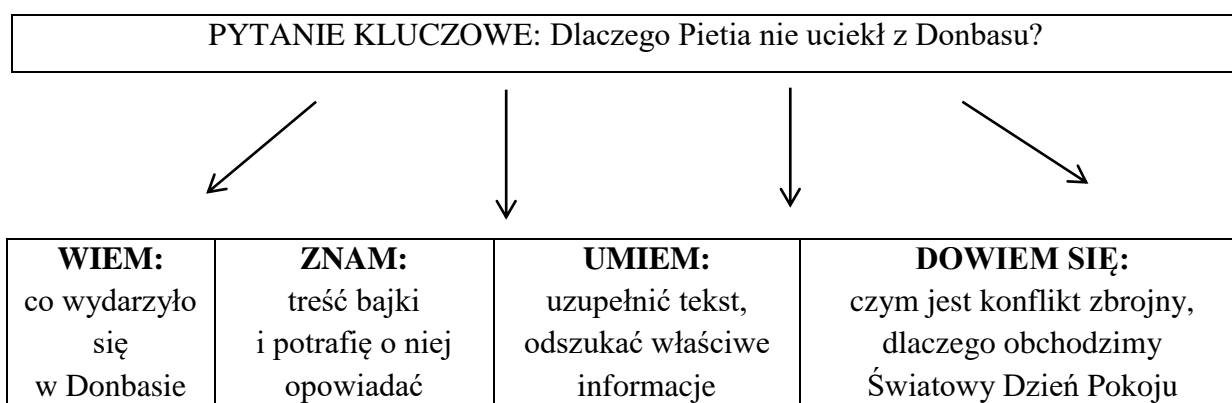
Środki dydaktyczne:

- tekst bajki *Urodziny w Donbasie*, w: M. Miłowska, M. Shmel`ova, *Tup Tup Tup na tropie wielkiej przyjaźni. O Smogu Wawelskim i Madam Śmieciuszce*, Fundacja CultureLab, Warszawa 2016, s. 43–55.
- karta pracy: Tropiciele,
- karta pracy: Apelujemy,
- kolorowe karteczki,
- ptaki z papieru w szarym i białym kolorze.

Przebieg zajęć:

1. Podanie tematu i sformułowanie celu lekcji².
2. Nauczyciel konstruuje NaCoBeZu i stawia pytanie kluczowe. Informacje umieszczone zostają na schemacie.

URODZINY W DONBASIE

² Konspekt lekcji powstał w oparciu o publikację Fundacji CultureLab *Tup Tup Tup na tropie wielkiej przyjaźni. O Smogu Wawelskim i Madam Śmieciuszce*. Prezentowana bajka *Urodziny w Donbasie* nawiązuje do szesnastego Celu Zrównoważonego Rozwoju (SDG), tj. promowanie pokojowego i inkluzywnego społeczeństwa.

3. Lektura bajki *Urodziny w Donbasie*³.

4. Rozmowa z uczniami na temat głównych bohaterów bajki.

Uczniowie opisują, jak wygląda życie Pieti w Donbasie, wyjaśniają, dlaczego chłopiec nie chce na urodziny ani roweru, ani fajnej gry. Wnioski i propozycje uczniów zapisane zostają na kolorowych samoprzylepnych karteczkach.

5. Nauczyciel dzieli uczniów na trzy grupy, używając do tego kolorowych patyczków z imionami. Każda z grup otrzymuje zadanie do wykonania: karta pracy. *Tropiciele*.

KARTA PRACY. TROPICIELE

Przeczytajcie zdania. Uzupełnijcie je tak, by powstały informacje zgodne z treścią bajki.

Pietia jest Poli.

bratem – kuzynem – wujkiem – siostrzeńcem

Pola upiekła

tort dla przyjaciół mieszkających na polanie

tort malinowo-orzechowy

tort czekoladowy

tort urodzinowy

..... nie potrafi jeszcze odczytywać cyferek.

Pola – Urwis – Tola – Pietia

Tola tort Poli.

zjadła – pochwaliła – skrytykowała – zabrała

6. Prezentacja prac każdej z grup zakończona podsumowaniem. Uczniowie powinni zwrócić uwagę na postawę Pieti, który nie chciał opuścić Donbasu.

Można w tym miejscu zaproponować piątoklasistom ćwiczenie *Złap argumenty*.

Każda z grup formułuje powody, dla których Pietia:

– powinien opuścić Donbas,

– powinien zostać w Donbasie.

Zajęcia kończymy rozmową na temat Światowego Dnia Pokoju: dlaczego ważne jest to święto, kiedy jest obchodzone.

³ Do konspektu dołączono karty pracy, ćwiczenia i zadania, które mogą być wykorzystywane na zajęciach j. polskiego w dowolnych konfiguracjach. Por. Materiały dodatkowe.

7. Lekcję drugą rozpoczynamy od zadania *Przyjaciel ptaków*.

Uczniowie zapisują na skrzydłach papierowych ptaków (w szarym kolorze), z czym kojarzy im się wojna (tu mogą pojawić się propozycje: niebezpieczeństwo, śmierć, wróg, nieszczęście, krew, strach).

Uczniowie zapisują na skrzydłach papierowych ptaków (w białym kolorze), z czym kojarzy im się pokój (tu mogą pojawić się propozycje: bezpieczeństwo, spokój, radość, zabawa, zadowolenie, szczęście).

8. Następnie uczniowie sami dobierają się w grupy i pod okiem nauczyciela uczestniczą w warsztatach redakcyjnych. Każda z grup pisze list otwarty do mieszkańców Donbasu.

KARTA PRACY. APELUJEMY

Napiszcie list do mieszkańców Donbasu, w którym przekonacie ich, by przestali ze sobą walczyć. Wykorzystajcie wybrane sformułowania z ramki.

musicie wiedzieć, że..., zobaczcie, jak..., pamiętajcie, że..., nie warto..., pomyślcie o..., czy chcecie, żeby...

9. Pod koniec zajęć następuje prezentacja prac: głośne odczytanie listów.

Uczniowie oceniają pracę swoich kolegów, przyznając punkty lub emblematy (np. w postaci kolorowych kwiatów lub ptaków – orzeł, sowa, jastrząb: ocena koleżeńska).

MATERIAŁY DODATKOWE

I. FORMY WYPOWIEDZI

Zadanie 1.

W imieniu sówki Poli napisz dziennik, wiedząc, że

- w poniedziałek bawiła się na polanie z kotką Tolą i psem Urwisem,
- we wtorek robiła porządki w swoim luksusowym domku na drzewie,
- środę spędziła w Donbasie na urodzinach u kuzyna Pieti.

Zadanie 2.

Napisz zaproszenie na przyjęcie urodzinowe Pieti.

Zadanie 3.

Skorzystaj ze wzoru i złóż Pieti urodzinowe życzenia.

Wzór: świąteczne życzenia dla Pieti

*Zaspiane borsuki gwiazdy gorejącej szukają,
do lisich nerek nawet zaglądną.
Elf na sąsiada zza pieca zerka,
podnosi się na brzuszku zielona kolderka.
Pan Mróz – psotnik w białym kapeluszu
doda dziś wszystkim animuszu.
Czerwone jabłuszka na buzi namaluje,
srebrnymi sopolkami drzewa wyhaftuje.*

*Niech światełko z Betlejem
promyczek nadziei zapali w duszy.
Niech słone łzy z drżących rzes osuszy.
Z okazji Świąt Bożego Narodzenia
składam Ci, Pietia, serdeczne życzenia⁴.*

⁴ Tekst powstał na potrzeby niniejszego projektu (przyp. Autorki).

II. ZADANIA

Zadanie 1.

Uzupełnij zdania liczebnikami w odpowiedniej formie. Nad każdym z nich narysuj właściwy symbol.

Urwis i Tola czekali na (3) towarzysza podróży.

(3) przyjaciół pojechało na wycieczkę.

Rodzice kupili (3) zabawki dla swoich dzieci.

Zjadłem (1/2) tortu.

(4) dzieci bawiło się na podwórku.

(12) świeczek paliło się na urodzinowym torcie Pieti.

	liczebnik główny
	liczebnik porządkowy
	liczebnik zbiorowy
	liczebnik ułamkowy

Zadanie 2.

Przekonaj Krwawego Hegemona, bohatera komiksu „Kajko i Kokosz. Szkoła latania”, by zaprzestał ataków na gród kasztelana Mirmiła.

Zadanie 3.

Uzupełnij tabelę. Wpisz imiona i nazwiska bohaterów z Twoich lektur szkolnych, których poznałeś/ poznałaś w klasie IV oraz w klasie V.

KARTOTEKA BOHATERA	
bohater łagodny i sympatyczny	
bohater niebezpieczny	
bohater pracowity	
bohater zabawny	
bohater, z którym warto porozmawiać	
bohater, którego należy unikać	

Odpowiedzi do zadań

Zadanie 1.

- ☛ Urwis i Tola czekali na trzeciego towarzysza podróży.
- ☼ Troje przyjaciół pojechało na wycieczkę.
- ⊗ Rodzice kupili trzy zabawki dla swoich dzieci.
- ☛ Zjadłem pół tortu.
- ☼ Czworo dzieci bawiło się na podwórku.
- ⊗ Dwanaście świeczek paliło się na urodzinowym torcie Pieti.

III. ĆWICZENIA

Ćwiczenie 1.

Podkreśl i wpisz do diagramu właściwe części mowy. Odczytaj hasło.

1. Przysłówkiem jest wyraz: **grzeczny, groźniej, generała**.
2. Rzeczownik, w którym samogłoska „i” pełni funkcję zmiękczenia oraz jest odrębną głoską: **wiosenny, piłkarze, szczenię**.
3. Czasownik rodzaju niemęskoosobowego: **zamknęły, znalazła, zapisali**.
4. Wyraz zawierający „rz” niewymienne: **rycerzyk, wrzesień, marynarz**.
5. Przymiotnik, który podlega stopniowaniu: **metalowy, sumienny, piaskowy**.
6. Rzeczownik rodzaju nijakiego: **sukienki, wybrzeża, sweterki**.
7. Rzeczownik rodzaju żeńskiego składający się z trzech samogłosek: **monarcha, modlitwa, wiązanka**.
8. Wyraz zawierający „ó” niewymienne: **wróćcie, mrówkami, próżniak**.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								

HASŁO:

A4	C1	H1	E8	F4	F6

A7	C8	G7	D5	C3	B6

E3	B2	H2

Ćwiczenie 2.

Korzystając z tablicy kodów, rozwiąż szyfrogramy, a poznasz imiona i nazwiska ludzi, którzy starali się, by na ziemi zapanował pokój. Sprawdź w encyklopedii lub wyszukiwarce internetowej, z jakiego kraju pochodzili, czym się zajmowali.

szyfr nr 1

 2	 3	 2	 2	 1	 3	 3	 1	 3

szyfr nr 2

 1	 1	 4	 1	 1	 2

TABLICA KODÓW					
	1.	2.	3.	4.	5.
	a	ę	l	p	v
	ą	f	ł	q	w
	b	g	m	r	x
	c	h	n	s	y
	ć	i	ń	ś	z
	d	j	o	t	ź
	e	k	ó	u	ż

 3	 1	 1	 3	 1

szyfr nr 3

 3	 1	 1	 2		 5	 1	 3	 2	 4	 1

szyfr nr 4

 2	 2	 3	 3	 5	 1	 1	 4	 4	 1	 4

szyfr nr 5

 4	 5	 2	 4	 2	 3		 1	 1	 1	 1	 2

szyfr nr 6

 3	 1	 4	 2	 1		 4	 1	 4	 1	 4	 1

 5		 2	 1	 3	 2	 4	 4	 5

Ćwiczenie 3.

Przeczytaj wiersz *Świat na dłoni*⁵, a następnie wykonaj polecenia 3.1–3.6.

*Gdy na ziemi pokój panuje,
rudy lisek z radości aż podskakuje.*

*Wiewiórka orzeszki do kieszonki zbiera
i na bawiące się dzieci wesoło spoziera.*

*Tata do pracy idzie zadowolony,
a wieczorem długo patrzy w błękitne oczy żony.*

⁵ Tekst powstał na potrzeby niniejszego projektu (przyp. Autorki).

*Urwisy z piątej klasy na boisku dokazują,
piłkarskie sztuczki świata pokazują.*

*Wiatr w gałęziach wierzby starej szepcze z przejęciem:
„Wojna jest złym zajęciem”.*

*Niech ci, którzy stery państw w rękach trzymają
O pięknej prawdziwej Boskiej Nocy pamiętaj.*

*Czar wigilijnej kolacji nie przeminie.
Blask zielonych igiełek nigdy nie zaginie.*

*Bo są oczy, które kochać pragną gorąco.
Bo są usta, które szepczą znacząco.
Bo są ręce, które opłatek trzymają
I do wspólnego świętowania zapraszają.*

3.1. Wypisz bohaterów wiersza.

3.2. Ustal, do kogo zwraca się podmiot liryczny.

3.3. Zielonym kolorem podkreśl w wierszu uosobienie.

3.4. Czerwonym kolorem podkreśl epitety.

3.5. Wypisz z wiersza: 3 przyimki, 3 przysłówki, 2 zaimki, 2 partykuły.

3.6. Uzupełnij zdania.

Wiersz jest pokoju. Gdy na świecie panuje pokój, wszyscy są
..... i

Odpowiedzi do ćwiczeń

Ćwiczenie 1.

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	G	R	O	Ż	N	I	E	J
2.	P	I	Ł	K	A	R	Z	E
3.	Z	A	M	K	N	Ę	Ł	Y
4.	W	R	Z	E	S	I	E	Ń
5.	S	U	M	I	E	N	N	Y
6.	W	Y	B	R	Z	E	Ż	A
7.	M	O	D	L	I	T	W	A
8.	P	R	Ó	Ż	N	I	A	K

Hasło: **WOJNIE MÓWIMY NIE**

Ćwiczenie 2. szyfr nr 1: Kofi Annan, szyfr nr 2: Barack Obama, szyfr nr 3: Lech Wałęsa, szyfr nr 4: Jimmy Carter, szyfr nr 5: Szirin Ebadi, szyfr nr 6: Matka Teresa z Kalkuty.

Ćwiczenie 3.

3.1. lisek, wiewiórka, dzieci, tata, żona, uczniowie, wiatr.

3.2. Podmiot liryczny zwraca się do osób, które sprawują władzę w państwach: do prezydentów, premierów, ministrów.

3.3. *Wiatr w gałęziach wierzby starej szepcze z przejęciem*

3.4. rudy lisek, błękitne oczy, piłkarskie sztuczki, wierzby starej

3.5. przyimki: **na, do, w**; przysłowki: **wesoło, długo, gorąco**; zaimki: **ci, którzy**, partykuły: **niech, nie**.

3.6. Wiersz jest pochwałą pokoju. Gdy na świecie panuje pokój, wszyscy są szczęśliwi i bezpieczni.

IV. KARTY PRACY

Karta pracy nr 1

Przeczytaj tekst, a następnie wykonaj zadania **1–10**.

Troje przyjaciół zdążyło zrobić zaledwie kilka kroków, gdy nagle, ze wszystkich stron, rozległ się ogromny hałas.

– Bum!!! Bam, bam, bam! Buuum!!! – huk był tak duży, że ściany pobliskich budynków zadrżały, a z okna najwyższego z nich nagle wypadła szyba.

– Aaa! Ratunku! Ktoś we mnie rzuca gruzem! Urwis, ratuj! – krzyczała kotka, zasłaniając oczka i kuląc ogonek.

Urwis rzucił tort i w ostatniej chwili zdołał złapać Tolę za grzbiet, aby ją przerzucić kilka metrów dalej, z dala od spadających cegieł.

– Co się tutaj dzieje? – spytał już nieco zdenerwowany. – Pola, te huki to nie sztuczne ognie i kapiszony, ale prawdziwe wystrzały czołgów i odgłosy karabinów. Chyba pomyliliśmy adresy, lepiej stąd uciekajmy, zanim...

– Hej, tutaj! Oszaaleliście? Co Wy tutaj robicie?! Chodźcie szybko, zanim ktoś Was zastrzeli! – usłyszeli nagle znajomy głos.

Wszyscy popatrzyli w jego kierunku i nagle rozpoznali Pietię wychylającego się zza kolejnego budynku. Pola chwyciła ocalałą połowę tortu, a Urwis wrzucił Tolę na barana i w ciągu kilku sekund znaleźli się w domu, który otworzył dla nich Pietia.

– Powariowaliście? Jak Wy się tu w ogóle znaleźliście? Co tutaj robicie?! – zapytał zdenerwowany kuzyn Poli. Nie wyglądał na szczęśliwego, że ich widzi.

– No więc... – zaczęła niepewnie Pola – ja chciałam... to znaczy my chcieliśmy zrobić Ci niespodziankę...

– Sto lat, sto lat – zaśpiewała nagle Tola – niech żyje, żyje naaam! Wszystkiego najlepszego z okazji urodzin Pietia!⁶.

⁶ M. Miłowska, M. Shmel'ova, *Urodziny w Donbasie*, w: tychże, *Tup Tup Tup na tropie...*, s. 47–48.

Zadanie 1.

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz **P**, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub **F** – jeśli jest fałszywe.

1.1.	Kotka spadła z dachu.	P	F
1.2.	Tola prosi Urwisa o pomoc.	P	F

Zadanie 2.

Urwis

- A) rozmawiał z kuzynem Poli.
- B) rzucił tort i wybił szybę w oknie.
- C) skaleczył się w łapę.
- D) odwiedził kuzyna Poli.

Zadanie 3.

Z tekstu wynika, że Pietia

- A) uratował Tolę z płonącego budynku.
- B) czekał na przyjazd kuzynki i jej przyjaciół.
- C) zdziwił się na widok Poli.
- D) zabrał Polę na pokaz sztucznych ogni.

Zadanie 4.

Pola

- A) zjadła pół tortu.
- B) wzięła tort ze sobą.
- C) wystraszyła się i upuściła tort na ziemię.
- D) poczęstowała tortem Pietię i Urwisa.

Zadanie 5.

Pola, Tola i Urwis

- A) nie chcieli zdenerwować Pieti.
- B) złożyli Pieti imieninowe życzenia.
- C) podarowali Pieti piękne prezenty.
- D) chcieli zjeść z Pietią urodzinową kolację.

Zadanie 6.

Wyłącznie liczebniki porządkowe zawiera szereg

- A) połowa, troje, pięć.
- B) pięcioro, trójka, sto.

C) trzeci, setny, dwudziesty drugi.

D) sto, trzy, sześćdziesiąty.

Zadanie 7.

Wypowiedzenie *Urwis rzucił tort i w ostatnie chwili zdołał złapać Tolę za grzbiet* to

A) zdanie pojedyncze z rozwinięta grupą podmiotu i grupą orzeczenia.

B) zdanie złożone.

C) równoważnik zdania.

D) zdanie pojedyncze z rozwinięta grupą orzeczenia.

Zadanie 8.

Czasownikiem nie jest wyraz

A) zrobić.

B) wrzucił.

C) wystrzały.

D) zdążyło.

Zadanie 9.

Dom, domownik, domostwo to

A) rzeczowniki, które nie posiadają liczby mnogiej.

B) wyrazy pokrewne.

C) wyrazy bliskoznaczne.

D) rzeczowniki, które nie podlegają odmianie przez przypadki.

Zadanie 10.

Czasowniki w nieosobowej formie zawiera szereg

A) wybito, otworzyć, biec.

B) chcieliśmy, rozległ się, zrobić.

C) spytał, uciekajmy, robicie.

D) znaleźli się, wybito, zrobić.

Odpowiedzi do Karty pracy nr 1

Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Odpowiedź	1.1.F	1.2.P	D	C	B	A	C	B	C	B	A

Karta pracy nr 2

Przeczytaj tekst, a następnie wykonaj zadania 1–10.

Weszli do zakurzonego pomieszczenia, które było salonem. Obdrapane ściany z dziurami w środku, a na podłodze sterta cegieł – zupełnie jak na ulicy. Stół co prawda przykryto obrusem, ale zakurzonym, a wszystkie krzesła były przewracane...

– Oj, Pietia, z Ciebie jest większy bałaganiarz niż ze mnie – stwierdziła Tola, rozglądając się po pokoju.

– Taaa – skwitował Pietia, lekko uśmiechając się pod nosem.

– Pietia, co się tutaj dzieje? – spytała wreszcie Pola. – Czy tędy przeszło jakieś tornado? Czy może ten konflikt, o którym wspomniałeś u Babci, doprowadził do tak wielu zniszczeń? Nic mi nie mówiłeś, że żyjesz w takich warunkach... – kontynuowała sówka.

– Ach, Pola... u nas w kraju od ponad roku jest poważny konflikt. Ludzie ze sobą nie rozmawiają, tylko walczą, strzelają do siebie i czynią sobie wzajemnie dużo złych rzeczy. Na początku niby nic, czasami ktoś usłyszał daleko wystrzały, ale teraz... sama widzisz. Prawie wszyscy ludzie i zwierzęta puciekali gdzieś daleko do swoich rodzin. Sklepy i szkoły są zamknięte, a autobusy jeżdżą tylko dwa razy dziennie. Nie ma leków, bo apteki też zostały zniszczone. Nawet nie mamy prądu, więc nie działa lodówka, a wieczorem muszę zapalać świeczkę. Prawie nikt nie wychodzi z domu, bo się boi, że zginie.

– A Ty? Dlaczego Ty nie uciekasz? – spytał Urwis.

– Ja? Oj, nie! – natychmiast odpowiedział Pietia. – Ja jestem tu potrzebny, jestem pielęgniarzem. Pomagam tu, na miejscu...

– Ale tu jest przecież bardzo niebezpiecznie! – sprzeciwiła się Pola.

– Teraz większość wojsk przeniosła się kilka dzielnic dalej. Sądzę, że już za kilka dni będzie można swobodnie chodzić po ulicy. W domu nic mi nie grozi, a inni ludzie, którzy pozostali, potrzebują mojej pomocy...⁷.

Zadanie 1.

Z tekstu wynika, że Pietia

A) mieszka w zrujnowanym domu.

B) jest bałaganiarzem.

⁷ Tamże, s. 49–50.

C) jest pracowitym, odpowiedzialnym studentem.

D) mieszka na osiedlu domków jednorodzinnych.

Zadanie 2.

Urwis

A) dziwi się, dlaczego Pietia nie wyjechał do rodziny na wieś.

B) wie, że sąsiedzi potrzebują pomocy Pieti.

C) chce wiedzieć, dlaczego Pietia został w domu.

D) zazdrości Pieti tego, że pracuje w szpitalu.

Zadanie 3.

Pietia

A) żali się Poli, że musi żyć w kraju ogarniętym wojną.

B) nie opuści swojej dzielnicy.

C) chce walczyć w obronie swojego kraju.

D) opiekuje się rannymi żołnierzami.

Zadanie 4.

Pola

A) nie wiedziała, że Pietia przestał pracować w aptece.

B) radzi, by Pietia zamieszkał u Babci.

C) chce zabrać Pietię ze sobą.

D) nie wiedziała, że Pietia został pielęgniarzem.

Zadanie 5.

Pietia jest osobą

A) pomysłową.

B) odważną i odpowiedzialną.

C) sympatyczną i zabawną.

D) nieśmiałą.

Zadanie 6.

Rzeczowniki, które wymagają użycia liczebników zbiorowych, to

A) zwierzęta, rodzeństwo.

B) lodówki, apteki.

C) pielęgniarze, babcie.

D) autobusy, pielęgniarze.

Zadanie 7.

O wydarzeniach ukazanych w tekście opowiada

- A) Pietia.
- B) narrator trzecioosobowy.
- C) narrator pierwszoosobowy.
- D) Pola.

Zadanie 8.

Wyłącznie nieodmienne części mowy zawiera szereg

- A) zakurzonym, kontynuowała, leków.
- B) więc, oj, czynią.
- C) bardzo, więc, teraz.
- D) konflikt, kontynuowała, którzy.

Zadanie 9.

Synonim wyrazu **skwitował** to

- A) podpowiedział.
- B) zaprosił.
- C) zapytał.
- D) podsumował.

Zadanie 10.

Przeczytaj zdanie. Wybierz poprawne uzupełnienie luk **10.1.** oraz **10.2.**

Wypowiedzenie *Nie ma leków, bo apteki też zostały zniszczone* to **10.1.**,
a podkreślony wyraz jest **10.2.**

10.1.	10.2.
A. zdanie złożone	A. przyimek
B. równoważnik zdania	B. spójnik
C. zdanie pojedyncze z rozwinięta grupą orzeczenia	C. przysłówek

Odpowiedzi do Karty pracy nr 2

Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Odpowiedź	A	C	B	D	B	A	B	C	D	10.1.A	10.2.B

Karta pracy nr 3

Przeczytaj tekst, a następnie wykonaj zadania 1–10.

– *Ha! Patrzcie, co przygotowałam!* – z poważnej rozmowy wyrwała ich oczywiście Tola. *W plackowaty tort wbiła dużą świeczkę, która jeszcze przed chwilą służyła Pieti do oświetlania mieszkania.*

– *Sto lat, sto lat, niech żyje, żyje nam!* – zawtórowali jej Urwis z Polą.

– *A teraz pomyśl życzenie i zdmuchnij świeczkę* – powiedziała kotka.

Pietia wreszcie się uśmiechnął. Jeszcze kilka godzin temu wcześniej nie spodziewał się, że tego dnia będzie miał prawdziwy tort. Był pewny, że urodziny spędzi sam. Nabrał w płuca powietrza i dmuchnął z całych sił.

Świeczka zgasła, a w pokoju zrobił się półmrok.

– *O co poprosiłeś?* – spytała od razu kotka. – *Nam możesz powiedzieć. Ciekawe, o co poprosiłeś... Może o rower? Wiem, o jakąś fajną grę?*

– *Nie, nie, o nic takiego.* – odpowiedział Pietia, kręcąc głową. – ***Dziś jest Światowy Dzień Pokoju, dlatego też życzę sobie, żeby tu, w Donbasie, ale i wszędzie indziej na świecie panował pokój. Żeby nikt do nikogo nie strzelał...***

– *Ależ to nie jest życzenie urodzinowe!* – zaprotestowała Tola. – *Musisz pomyśleć o czymś miłym* – przekonywała.

– *Toluniu...* – powiedział cicho Pietia, delikatnie głaszcząc kotkę po łebku – *to najlepsze życzenie, jakie mogłoby się spełnić. Jak tutaj będzie pokój, to na ulicy pojawią się dzieci, w sklepach będą ciastka i zamiast chować się przed strzałami, będę bawił się w chowanego z całym gronem przyjaciół. A jak zdmuchnę świeczkę, to w pokoju wciąż będzie jasno. Nawet nie wiecie, jak się cieszę, że mnie odwiedziliście. Dzięki Wam mam prawdziwe urodziny!*⁸.

Zadanie 1.

Oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz **P**, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub **F** – jeśli jest fałszywe.

1.1.	Pietia nie spędził urodzin w samotności.	P	F
1.2.	Pietia dostał na urodziny nowy rower.	P	F

Zadanie 2.

⁸ Tamże, s. 50–54.

Pietia

A) bawił się z Tolą i Urwisem w chowanego.

B) mieszka w Donbasie.

C) zabrał Toli świeczkę.

D) poczęstował przyjaciół ciastkami.

Zadanie 3.

Pietia

A) zgasił światło w pokoju, bo chciał się bawić w chowanego.

B) zjadł kawałek urodzinowego tortu.

C) zagrał z Tolą w fajną grę.

D) wypowiedział urodzinowe życzenie.

Zadanie 4.

Pietia

A) nie chce urywać się w domu.

B) nie potrzebuje górskiego roweru ani fajnej gry.

C) posprzeczał się z Tolą.

D) żałuje, że zdmuchnął świeczkę.

Zadanie 5.

Przyjaciele

A) złożyli Pieti urodzinowe życzenia.

B) zaśpiewali Pieti sto lat.

C) pomogli Pieti zdmuchnąć świeczki z tortu.

D) podarowali Pieti małą kotkę.

Zadanie 6.

Wyraz, który ma więcej niż jedno znaczenie, to

A) półmrok.

B) rower.

C) ciastka.

D) pokój.

Zadanie 7.

Ustal, które stwierdzenia są poprawne.

W wypowiedzeniu *Nam możesz powiedzieć* nie ma

1. czasownika.

2. rzeczownika.

3. przysłówka i przymiotnika.

4. zaimka.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

A) Stwierdzenia 2, 3 są poprawne.

B) Tylko stwierdzenie 3 jest poprawne.

C) Tylko stwierdzenie 4 jest poprawne.

D) Stwierdzenia 2, 4 są poprawne.

Zadanie 8.

Wyraz **zaprotestowała** można zastąpić czasownikiem

A) pokłóciła się.

B) obraziła się.

C) sprzeciwiła się.

D) zdenerwowała się.

Zadanie 9.

Każdemu przymiotnikowi przyporządkuj odpowiednią nazwę, wybierając ją spośród oznaczonych literami **A–D**.

Przymiotnik	Stopniowanie przymiotnika			
1. duży	A	B	C	D
2. urodzinowy	A	B	C	D
3. fajną	A	B	C	D
4. dobry	A	B	C	D
5. kolorowy	A	B	C	D
6. miłym	A	B	C	D

<p>A – przymiotnik, który stopniuje się w sposób regularny B – przymiotnik, który stopniuje się w sposób nieregularny C – przymiotnik, który stopniuje się w sposób opisowy D – przymiotnik, który nie podlega stopniowaniu</p>

Zadanie 10.

Czasowniki rodzaju niemęskoosobowego zawiera szereg

A) poprosiłeś, zawtórowali.

B) musisz, służyła.

C) pojawiły się, zapytałyśmy.

D) zaprotestowała, zawtórowali.

Odpowiedzi do Karty pracy nr 3

Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.		
Odpowiedź	1.1.P	1.2.F	B	D	A	B	D	A	C	1B, 2D, 3A	4B, 5C, 6A	C

Bibliografia

Miłowska M., Shmel`ova M., *Tup Tup Tup na tropie wielkiej przyjaźni. O Smogu Wawelskim i Madam Śmieciuszce*, Fundacja CultureLab, Warszawa 2016.